

Taskó Tünde – Gál Judit

A 3–6 ÉVES KOR KÖZÖTTI GYERMEKEK NAPKÖZBENI GYERMEKFELÜGYELETÉNEK ELMÉLETI ÉS SPECIÁLIS MÓDSZERTANI TARTALMAI AZ ESZTERHÁZY KÁROLY KATOLIKUS EGYETEMEN

Bevezető

A fejezet az óvodáskorú gyermekek napközbeni gyermekfelügyeletéhez nyújt olyan ismereteket, amelyek elengedhetetlenek azoknak a szakembereknek a számára, akik velük dolgoznak. A napközbeni gyermekfelügyelet rendszere az EKKE hallgatói számára megkönnyíti a tanulást a gyermekmegőrzés biztosításával. A napközbeni gyermekfelügyelet a gyermekkori nevelés igénybe vehető szolgáltatása, melyben a hallgatók lehetőséget kapnak a tanulás ideje alatt a saját gyermek szakszerű elhelyezésére és ehhez kapcsolódó fejlesztésére. További cél olyan pedagógiai szolgáltatást biztosítani, amely segíti a gyermekek napközbeni, szakszerű elhelyezését, ahol a gyermekek a koruknak megfelelő elfoglaltságban részesülnek. A gyermek napi felügyeletében a gyermeki személyiség motiváltsága és foglalkoztatottsága elsődleges feladat. A korosztályi jellemzőket a környezet kialakításával, a differenciált játéktárgyak jelenlétével szükséges biztosítani. A gyermekfelügyeletet végző személy a játéklehetőségek mellett pedagógiai tevékenységeivel is színesíti a gyermekfelügyeletet.

Fontos szempont az is, hogy a napközbeni gyermekfelügyelethez biztosítva legyenek azok a pszichológiai és szociális feltételek, amelyek hozzájárulnak a gyermek biztonságérzetéhez, és segítik, támogatják a fejlődésüket a napközbeni gyermekfelügyelet során.

A napközbeni gyermekfelügyelet során nehézséget jelenthet a gyermek ismeretének hiánya, a gyermek negatív érzelmi beállítottsága az ismeretlen pedagógus és környezet láttán, valamint ha a gyermekfelügyelet nem oktatási-nevelési céllal nyújtott szolgáltatásként működik.

Mindezen nehézségek a rendszeres igénybevétel esetén enyhülhetnek, megszokottá válhatnak, s az idő előrehaladtával a gyermekek azonosulni tudnak a megváltozott helyzettel, néhány alkalom után elfogadóbbá válhatnak.

A napközbeni gyermekfelügyeleti munka sikerességét meghatározza az előkészületi munka, amelynek magába kell foglalnia a beszélgetést a gyermekről, az igények felmérését, a szülő tájékoztatását a pedagógiai munkáról és a helyszín bemutatását.

A befogadás szintén szerves részét jelenti a napközbeni gyermekfelügyelet során megvalósuló munkának. A gyermekmegőrzés szolgáltatásában a befogadás pedagógiai

menetének fontos szerepe van, hogy segítse a helyzettel való azonosulást. A befogadáshoz, a gyermek kiegyensúlyozott jelenlétéhez, a biztonság érzéséhez tartozik biztosítani annak a lehetőségét, hogy a gyermek pontos információt kapjon, ami biztosítja számára a szülő érkezésének idejét. Az ily módon támogatott befogadás segíti a gyermek azonosulását kialakuló helyzetéhez. A befogadásnak különböző formái vannak:

- anyás beszoktatás: a hallgató az első alkalmat a gyermekkel együtt vegye igénybe min. egy óra időtartamban;
- otthoni tárgy behozatala: megkérjük a szülőt – különösen 2-4 éves korú gyermekek esetében –, hogy otthonról hozzon valamely a gyermek számára kedves tárgyat (pl.: plüssjáték, könyv...);
- a gyermeknek a gyermekmegőrzőben töltött ideje az első alkalommal fél nap idejéig tartson;
- a hely megismertetése, a szokás- és szabályrendszer ismertetése, lehetőségek bemutatása;
- a pedagógus bemutatkozása, „fogadó ajándék” (kézműves termék, hallgatók által készített) adása.

Fontos néhány szót ejteni röviden a napközbeni gyermekfelügyelet számára alkalmas megfelelő környezeti feltételek kialakításáról. A gyermekek életkorát tekintve a gyermekmegőrzés elég széles spektrumot mutat, melyhez a megosztott terek kialakításának biztosítása fontos feladat. A kialakítandó helyek a különböző játéktípusokat is hivatottak erősíteni. A környezetkialakításban a cél, hogy a konstruáló-, szerep-, építő-, gyakorlójátékok megvalósulásának lehetősége legyen biztosított. A terek némi elkülönítése, azaz kuckók létrehozása segít a különböző korosztályok elmélyült időtöltésében, de ugyanakkor az átláthatóságot biztosítja. A terek funkció szerinti elkülönülése az alábbiak szerint valósulhat meg:

- babakonyha, babaszobai rész,
- szőnyeges terület az építőjátékokhoz,
- ábrázolóasztal,
- társas-, konstruáló-, kirakós és egyéb játékok asztalai,
- étkezéshez szükséges asztal,
- mozgást biztosító terület,
- mesesarok.

A környezet kialakításánál a balesetvédelmi szempontokat is szem előtt kell tartani, hiszen az óvodáskorú gyermekek mozgékonyak, tehát elegendő térre van szükségük, valamint impulzívok is, ami azt jelenti, hogy nehezen tudják az érzéseiket kontrollálni, így gyakran utat engedhetnek a dühüknek, indulataiknak, ami a játékok nem megfelelő kezeléséhez, a játékeszközök elleni agresszióhoz, illetve a játékokkal való dobáláshoz vezethet.

Az óvodáskorúak általános jellemzői

Az óvodáskor pedagógiai jellemzője a játékoság, az alkotni vágyás, az ön maga kipróbálása mozgásos helyzetekben, a társal történő együtt játszás, mely a gyermekmegőrzés keretein belül változó, van ismerkedési folyamat, a tevékenység iránti motiváció kötheti össze a kooperativitást.

Az óvodáskorú gyermekek csoportjába életkorukat tekintve a 3 és 6 éves kor közötti gyermekek tartoznak. Nagyon izgalmas életkori szakasz, sok-sok változással, itt fejlődnek a legintenzívebben a tanulást megalapozó pszichés funkciók, a beszéd, kialakul a testséma, amely a téri tájékozódás segíti. Ebben a korban a gyermekek már nagyofokú önállóságra tettek szert, tudnak önállóan járni, beszélni, bár még beszédük nem mindig érthető, az is előfordulhat, hogy nem vagy nehezen érthető, hiszen még nem minden fonémát képesek tökéletesen kiejteni. Az önállóság tevékenységeikben is megmutatkozik, már tudnak önállóan enni, öltözni, vetkőzni és játszani is, sőt a szabad játéktevékenység feltételeinek a biztosítása fontos a számukra a napközbeni gyermekfelügyelet során is. Kialakult a szobatisztaság, de a mosdó használatánál még segítségre szorulnak, különösen a kisebb gyermekek.

Az érzelmi fejlődés

Az óvodáskorú gyermekek érzelmeire jellemző az impulzivitás, azaz ami a szívéen, az a száján. Egy óvodás őszinte és heves érzelemmel fejezi ki örömét és akár nemtetszését is. Érzelmeik gyorsan változnak, könnyen elsírják magukat, de könnyen meg is vigasztalhatók (öleléssel, figyelemeltereléssel, alternatívák felkínálásával stb.). Az óvodások körében gyakran láthatunk szomorú, síró gyereket, aki azért sír, mert például „hiányzik az anyukája”, de az is lehet, hogy elvették a játékát stb.

Az óvodáskorra tehető az első dackorszak az érzelmi fejlődésben, amely az éntudat kialakulásának a funkciógyakorlásából fakad, és az érés által meghatározott, és jelentősen hozzájárul a gyermek önállósodási törekvéseihez. Az első dackorszak állhat annak a hátterében, amikor egy gyermek megmakacsolja magát, és nem hajlandó teljesíteni a gondozója kérését, hogy szedje fel a játékot, vagy közli, hogy ő akarja egyedül felvenni a kabátját, de az is előfordulhat, hogy furcsa, érhetetlen dolgok miatt kezd el sírni. Jól példa erre annak a kislánynak az esete, aki azért sírt az óvodában, mert fordítva vajazták meg a kenyérét, egy másik kislány pedig azért sírt, mert először a sonkát akarta rátenni a kenyérre és arra a vaját, nem pedig fordítva. Néha hihetetlen helyzetekben próbálják érvényesíteni az akaratukat, ami egy belső késztetésből fakad. A dac különösen fokozódhat, ha a gyermek éhes, fáradt, álmos, ha valami megzavarta a mindennapi nyugalmát, de akkor is fokozódhat, ha az anya feszültebb, a családban történnek olyan változások, amelyek hatással vannak a gyermek

érzelmi egyensúlyára. Az akadályoztatás következtében megjelenő érzelmi feszültséggel, a frusztrációval a gyermek nehezen tud mit kezdeni, gyakran heves sírással, bizonyos esetekben pedig agresszióval is reagálhat. Fontos, hogy a napközbeni gyermekfelügyeletet ellátó személy megfelelően, hozzáértéssel kezelje a dacot. Megőrzi a nyugalmit, magyarázattal szolgál arra, hogy miért nem engedheti meg azt, amit a gyermek szeretne, és fontos az is, hogy kínálja fel neki más alternatívákat a vágyott tevékenysége helyett. Ajánlja fel az ölelést, ha a gyermek elfogadja, de azt is tiszteletben kell tartania, ha az óvodáskorú elutasítja azt. A türelem megőrzése, a higgadt, nyugodt viszonyulás a dacos gyermekek felnőtt részéről hozzájárulhat a dac hatékony feloldásához. A nagyon erős és gyakran megjelenő és hosszan tartó dacreakciók esetén érdemes szakember (óvodapszichológus) segítségét kérni, hogy feltárja, mi állhat annak hátterében.

A szociális kapcsolatok sajátosságai

Az óvodáskorúak körében különböző csoportosulási formákkal találkozhatunk. A gyerekek már keresik egymás társaságát, de a csoportok nagyon esetlegesek, könnyen felbomlanak, és nem tartósak. A barátság lényegét még nem értik, de azt tudják, hogy a barátság az valami fontos lehet, mert nagy sértésnek veszik, ha valaki kijelenti, hogy „akkor nem leszel a barátom”. Az óvodáskorú gyermekek csoportját megfigyelve találkozhatunk egyedül játszó gyermekkel, kisebb (2-3 fős) csoportokkal, párokkal is. A csoportok laza szerveződésűek, gyorsan és rugalmasan váltakoznak.

A mozgás jelentősége az óvodáskorban

Az óvodáskorban lévő gyermekek rendkívül mozgékonyak, nagy mozgásigénnyel rendelkeznek. „Maga a tevékenység okoz nekik örömet, illetve a viszonylag nagy agy oxigénszükségletét az arányaiban kisebb tüdő csak a sok mozgás segítségével tudja biztosítani.” Kiemelten fontos, hogy sok lehetőséget kapjanak a mozgásra: futásra, ugrálásra, mászásra, hintázásra stb. A mozgáshoz szükséges tér, játékok, sétaték, szabad levegőn történő játék lehetőségének a megteremtése elengedhetetlen a fejlődésükhöz. Mivel az óvodások minden tevékenységet teljes energiával végeznek, könnyen kifáradnak, de ez sokszor azzal jár, hogy a cselekvés leállításában fontos szerepet játszó gátló mechanizmusok még nem értek meg, a gyerek nem tudja kontrollálni magát, túlpörög. Fontos, hogy a gyermekek mozgásos, felpörgős időszakait nyugalmasabb periódusok kövessék (Tóth, 2008). Az óvodások nagymozgása fejlettebb, mint a finommotorikájuk. A nagymozgásuk egyre koordináltabbá válik, és az egyensúlyérzék fejlődésével képesek lesznek egy lábon állni és ugrálni.

A finommozgásuk ebben a korszakban dinamikusan fejlődik, 3-4 évesen még nehezebben, görcsösebben mozgatják az ujjaikat, de nagycsoportos korukban már ügyesen vágna, rajzolna, be tudják kötni a cipőfűzőt. Nagyon fontos, hogy ebben az életkorban biztosítsunk olyan tevékenységekre lehetőséget a gyermekek számára, amelyek biztosítják a finommozgás, a kézzel való manipuláció fejlődését. Ezért elengedhetetlen lehet a színezés, pöttyözés, legózás, ragasztás, ollóval történő vágás, gyurmázás stb. tevékenységek biztosítása és az óvodáskorúak ösztönzése, hogy részt vegyenek ezekben a tevékenységekben. A kéz izmainak a megerősítése, az írás elsajátításához szükséges mozgékonyságának a fejlesztése fontos feladat ebben az életkorban. A napközbeni gyermekfelügyelet során napi szinten érdemes ezekre a tevékenységekre lehetőséget adni, bátorítani, ösztönözni a gyermekeket, hogy bevonódjanak és résztvevői legyenek az ilyen cselekvéseknek.

Az óvodáskorú gyermekek gondolkodásának jellemzői

Az óvodáskorú gyermekek gondolkodására jellemző az egocentrizmus, azaz a gyermek számára a világ megismerésében önmaga áll a középpontban, önmagából indul ki, ennek alapján értelmezi a körülötte történő eseményeket. Jellemző rájuk a centrálás, azaz egyszerre csak egy szempontot tudnak figyelembe venni a probléma megoldásánál. A logikai szabályszerűségek megértésére, megfogalmazására még nem képesek. Gyakran tesznek fel kérdéseket, amelyek megválaszolása nem is mindig egyszerű még a felnőttek számára sem. Például miért hívják a fenyőfát fenyőfának? Miért lejtős az ég? Milyen színű az áram? Miért van éjszaka? – csak hogy néhány példát említsünk. Sajátos magyarázatokat kapunk, ha olyan dolgokról kérdezzük őket, amiről még nem tanultak, az ún. ultrajelenségekre, ahogy Wallon nevezte. Piaget a klinikai kikérdezés módszerével azonosította az óvodások gondolkodásában a következő magyarázóelveket: az animizmust, az artificializmust, a finalizmust. Az animizmus, azaz a megelevenítő gondolkodás során a gyermek megszemélyesíti a természeti jelenségeket, és emberi tulajdonságokkal ruházza fel. Például azért esik az eső, mert a felhők szomorúak és sírnak. Az artificializmus művi előállítást jelent, azaz azt gondolják, hogy a természeti jelenségeket mesterséges úton hozták létre, azaz „a tavak úgy keletkeztek, hogy az emberek markolóval ástak egy nagy gödört, és teleengedték vízzel”. A finalizmus pedig azt jelenti, hogy a gyermekek a céllal magyarázzák az okot. Például azért van nyár, hogy a strandra tudjunk menni, vagy azért esik a hó, hogy hóember építsünk. Nagyon érdekes és izgalmas megfigyelni a gyermekek kérdéseit és válaszait egyaránt. Gyakran mosolyt csal az arcunkra. Az óvodáskorúak azonban nagyon nyitottak a világra, rendkívül kíváncsiak és érdeklődők. A napközbeni gyermekfelügyeletben dolgozók biztosan találkoznak majd érdekes, filozofikus kérdésekkel és még érdekesebb magyarázatokkal is a világ dolgaira.

Az észlelés jellemzői óvodáskorban

Az óvodáskorú gyermekek észlelésére a szinkretizmus jellemző, ami abban nyilvánul meg, hogy megragadja az egészet, és elsiklik a részletek felett, azaz a részletekre még nem nagyon figyel. A szinkretikus észlelés további jellemzője az is, amikor képes a gyermek egészen apró részeket is egészként megragadni, az egésztől függetlenül. A szinkretizmus leginkább a gyermekrajzokon érhető tetten, ahol fejláb embert rajzolnak, illetve még kevés részletet ábrázolnak az emberből (például hiányzik a füle, az ujjai, a szemöldöke stb.). A mindennapokban ez számtalan mozzanatban tetten érhető. Apró változásokat is észrevesznek, egy pecsétet a ruhán vagy egy új fülbevalót stb.

A figyelem

Az óvodáskorú gyermekek még csak nagyon rövid ideig képesek tartósan figyelni valamire, az óvodáskor végére érik el a kb. 10-15 percet. Figyelmük könnyen elterelhető egy újabb inger megjelenésével (például egy kismadár az ablakpárkányon, egy kukásautó hangja stb.).

Az emlékezet

Az óvodások emlékezete érzellemmel telített, élményekhez kötött. Gyakran jelennek meg emlékezeti torzítások, különösen, ha megtévesztik őket, a nagyfokú szuggesztivitásra való hajlam miatt. Sok esetben azonban jól működik az emlékezetük, különösen az explicit emlékezet, az implicit emlékezet többnyire tudattalan. Az emlékezeti teljesítmény általában jobb, amikor a gyermek az újonnan megtanulandó ismereteket hozzá tudja kötni a már meglévő tudásához.

Az időben történő tájékozottság

Az óvodások időérzékelése még fejletlen, nem tudnak tájékozódni az időben. A „most” fogalmát megértik, de a tegnap, holnap, később stb. kifejezések még nem egyértelműek a számukra. Ha például azt mondjuk nekik, hogy egy óra múlva itt vagyok, ez semmit sem jelent a számukra, hiszen nem tudják, mennyi az az egy óra. Az előtte és utána fogalmakat már képesek felfogni, de a tegnap, holnap és holnapután vagy egy hét múlva fogalmakat még nem értik. Ezért is fontos számukra a napirend, hiszen ennek alapján képesek tájékozódni az időben, az oviban játszunk, tízórazunk, majd kimegyünk

az udvarra, ebédelünk, alszunk, uzsonnázunk, és utána jönnek értem. a rendszeresség biztonságot ad a számukra. A napközbeni gyermekfelügyelet során is fontos a napirend kialakítása és tartása.

A képzelet

Az óvodáskorúak képzelete gazdag és nagyon élénk. Nem tudnak még különbséget tenni az elképzelt és valós dolgok között. Előfordulhat, hogy az elképzelt dolgokról is úgy számolnak be, mintha valóban megtörténtek volna, vagy valóban léteznének. Például kistestvére születik az egyik gyereknek a csoportban, így ő is elképzeli, hogy neki is kistestvére születik, majd elmeséli a többieknek, hogy kistestvére fog születni, akár egy nevet is kitalál neki. Ezt a jelenséget nevezzük „fantáziahazugságnak”. Ebben az életkorban gyakran számolnak be vágyott dolgokról, mintha azok valóban megtörténtek volna (meg is történtek, csak a képzeletükben). Például egyedül vezettek egy kukásautót vagy repülőt, jártak Egyiptomban, saját állatkertjük van otthon, és még folytathatnám hosszan a példákat. A fantáziahazugság hátterében az áll, hogy keveset tudnak még a világról, az ismereteik hiányosak, és ezeket a hiányokat gyakran a képzeletük segítségével töltik ki.

A mese

Ebben az életkorban a mese nagyon fontos szerepet játszik a gyermekek életében. A mese indirekt módon számtalan területet fejleszt, többek között az érzelmi intelligenciát, a figyelmet, az emlékezetet, a gondolkodást, a képzeletet, és gazdagítja a szókincset, segíti a nyelvi kifejezőképesség fejlődését is. Könnyen bevonódnak a mesehallgatásba, kialakul a mesetudat. Fontos, hogy meséljünk a gyermeknek, ha erre nyitott, akár fejből, vagy a nagyobb gyermekek esetén már olvashatunk is mesét. A kisebbek szeretik a láncmesét, az állatokról szóló meséket, az óvodáskor végén azonban már a tündérmesék, varázsmesék kapnak nagyobb szerepet. A vers, mondóka és az éneklés a mindennapok fontos részét kell hogy képezze a napközbeni gyermekfelügyelet során.

A rajzoló-ábrázoló tevékenység

Az óvodáskorú gyermekek szeretnek rajzolni, sok időt töltenek rajzolással. Az ábrázolás szándéka már kialakult, de a technikai fejlettség még alacsony szinten van, így nem mindig tudják megjeleníteni a rajzokon azt, amit szeretnének. A korszak elején még

nincs meg az a szemléletes rend a rajzokon, ahogyan a felnőtt látja a világot, a rajzokra jellemző a juxtapozíció, a szétdobáltság. 5 éves kortól a gyermekek már azt rajzolják, amit tudnak a dolgokról, és nem azt, amit látnak. Például felrajzolja az égre a napot, a holdat és a csillagokat, valamint a szivárványt, mert tudja, hogy azok az égen vannak. Az emberábrázolás is jelentős változáson megy keresztül az óvodáskorban. 3 éves korban még a jellegzetes fejláb emberekkel találkozunk a rajzokon, majd a fejlődés során egyre részletgazdagabbá válnak az emberrajzok, már a kisebb részletekre is figyelnek, és megjelenítik a rajzokon (pl.: szemöldök, ujjak, szempilla stb.). Az óvodások rajzai színesek, spontának, érzelmmel telítettek.

Az óvodáskori játéktevékenység jellemzői

Az óvodáskorú gyermekek legfőbb tevékenysége a játék. A játék önmagáért való cselekvés, örömszínezete van, és átszövi az óvodások mindennapjait, a világ megismerésének is fontos bázisát jelenti. Ebben az életkorban különböző játéktípusokkal találkozhatunk. A gyakorlójáték lehetőséget biztosít a mozgásos tevékenységek megvalósulására, a tárgyak működésének megismerésére, a testi képességek kipróbálására. Ennek feltételei: tologató, húzogató, hajtható játékok, labdák, babzsákok, hintaló, ugráló stb. Az óvodáskor legfőbb játéktevékenysége a szerepjáték, melyben a gyermek az általa megfigyelt szerepeket (anyai, apai, valamely foglalkozáshoz köthető) utánozza, kiegészíti, képzelete szerint alakíthatja. A szerepjátékban a készített vagy meglévő bábokkal mesélhet, bábozhat, történeteket hozhat létre vagy hallgathat meg. Ennek feltételei lehetnek a babakonyha, jelmezek, babák, babakocsi, volánkerék stb. A szerepjáték a legmagasabb szintjét a fejlődésben az óvodáskorban éri el, amikor a gyermek már megérti a szerep lényegét.

A konstruálójáték, amely szintén jelen van az óvodáskorban, alkalmas valamilyen eszköz létrehozására és az elkészített eszköz használatára. Az alkotás örömeinek biztosításával a gyermek sikerélményhez juthat. Ennek megvalósulásához szükséges feltételek közé az alábbiak tartoznak: anyagok biztosítása, nyugodt körülmények kialakítása, fejlettségi jellemzők figyelembevétele (differenciálás), segítség nyújtása elakadáskor, játékörtelemek megvalósításának biztosítása stb.

Az építőjátékok szintén a kedvelt játékok közé tartoznak ebben a korosztályban, amely során kibontakozik egy olyan stratégiai folyamat, melyben az elgondolástól az elkészítésen át a gyakorlati alkalmazás meg tud valósulni. Ennek a játéknak a feltételeihez hozzátartozik a szőnyegen a kocka, doboz, az asztali építményekhez a legó, kis kockák, makettek stb.

A szabályjátékok is kedveltek már ebben az életkorban, bár a szabályok megértése még nehézségekbe ütközik, és gyakran nem tartják be azokat, különösen, ha saját

magukra vonatkoznak, és a kudarctürés is különböző szinten lehet. A szabályjátékra jó példák lehet a társas-, memória-, puzzle-, mátrixjátékok.

A játékok szempontjából külön figyelmet érdemes szentelni a szabadtéren megvalósuló játékoknak. A levegőzés, a szabad térben biztosított játék segíti a gyermekek felfrissülését, egy másfajta mozgás lehetőségének biztosítását. Mozgásos versenyek, körjátékok, közlekedési eszközök használata révén valósulhat meg, hogy a legkedveltebbeket említsük.

Gondozási feladatok az óvodáskorban

A gondozási feladatok a gyermek biológiai szükségleteinek kielégítését foglalják magukban. Az étkezés, öltözködés, tisztálkodás, mozgás szükségleteinek kielégítése a komfortérzés biztosítását szolgálja.

Az étkezés során az alábbiakra érdemes figyelni:

- folyamatos étkezés biztosítása erre kialakított helyen,
- a gyermek igénye szerint,
- a fagyadék fogyasztásának lehetősége.

Az öltözködés során az alábbiakra kell figyelni a napközbeni gyermekfelügyelet ideje alatt:

- hőmérsékletnek megfelelő öltözékre törekvés,
- váltócipő használatának igénye.

A tisztálkodás során az alábbi szempontokra kell figyelni:

- mosdó használatának feltételei,
- megfelelő zsebkendőhasználat,
- ábrázoló tevékenységhez kapcsolódó tisztasági elvárások betartása.

Nem utolsósorban a lelki egészséghez is fontos megteremteni a feltételeket a napközbeni gyermekfelügyelet során, ami a kiegyensúlyozott, derült légkör biztosítása mellett a gondozó megértő magatartását foglalja magába a gyermek lelkiállapotával szemben, valamint a gyermek biztonságérzetének a megteremtését.

Gyermekegészségügyi személyi feltételei

A gyermeklétszámtól függ a felügyeletet gyakorló személyek száma. A korosztály pszichológiai és pedagógiai jellemzőivel tisztában kell lenniük a felügyeletet ellátó személyeknek. A napközbeni gyermekfelügyeletben részt vevő személyeknek több területen is alkalmasnak kell lenniük a feladat ellátására, ami érinti a testi szempontokat: megjelenés,

beszéd, mozgás és testi rendezettség. A lelki alkalmasság érinti az elfogadást, türelmet, empátiát, segítőkészséget, elhivatottságot és a mentális frissességet. A szellemi/szakmai felkészültség magába foglalja a napközbeni gyermekfelügyeletet végző szakemberek módszertani felkészültségét, innovatív gondolkodását, ad hoc helyzetek kezelésében történő sikerességét és az egyéni differenciálás képességét. Képes alkalmazni a különböző pedagógiai módszereket, képes a gyermekeket tevékenységre ösztönözni, játéksituációkat létrehozni, játékeszközöket készíteni. Személyiségét tekintve játékos, utánzásra képes, mintaadó, modellt nyújtó, képes szemléltetni és be tudja mutatni az adott tevékenységeket. A szóbeli ismeretszerzéshez kapcsolódó módszerek alkalmazásában is jártas, tud beszélgetni a gyerekekkel, megfelelően dicsér, tud megfelelő célokat kitűzni a neveléshez kapcsolódóan, magyarázatot tud adni a gyermekek kérdéseire, és az elbeszélésben is otthon van.

Felhasznált irodalom

- Alan Baddeley, Michael W. Eysenck, Michael C. Anderon: Emlékezet, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2010.
- Cole, M. – Cole, S. R. (2004): Fejlődéslélektan. Budapest, Osiris Kiadó.
- Fraiberg, S.H. (2005): Varázsos évek. Park Könyvkiadó, Budapest.
- Horváth György (2004): Pedagógiai pszichológia. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Mérei Ferenc, V. Binét Ágnes (1997): Gyermeklélektan. Gondolat – Medicina Kiadó, Budapest.
- Pál Nikolett: Balesetmegelőzés, sürgősségi helyzetek és elsősegélynyújtás az óvodában, Budapest Neteducatio Kft. 2018.
- Horváth György (2004): Pedagógiai pszichológia. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.